

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad, az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyező 16 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A nemzet napszámosai.

Arad, július 10.

Szabad hazának szabad polgárokat nevelni! ez az, a mire a magyar nemzeti közszellem s ennek képviselőiben a szabadelvű párt által inaugurált évtizedes kormányzat a népnevelés fejlesztése körül törekszik, és ez az, a miben egyebek mellett a Magyarországon uralkodó s az alkotmányos faktorok által érvényesülő közérület oly előnyösen különbözik, például csak az osztrák vagy németországitól, a hol a népoktatás ügyét különböző hatalmi érdekek javára szükséges konzessziók árán lassankint teljesen a felekezeti érdekek hajlandók kiszolgáltatni.

Mert sehol az irányadó politikai tényezők saját önös osztály- és pártérdekeiket nem igyekeznek oly halálraszánt vakmerőséggel, kitartó szívóssággal és szemérmetlen nyíltsággal megvalósítani, mint a népnevelés terén, jól tudván, hogy aki a maga céljai szerint tudja hajlítani a fiatal nemzedékek lelkét, azé a jövő.

Epen ezért a magyar kormány népoktatási programja nem is lehetett más, mint a rendelkezésére álló nagyon szerény és csekély hatályú eszközök mellett is tervszerűen odahatni, hogy a magyar tanítószáz maga is lassankint folszabadítottassék a függőség és szolgaság bilincseiből, mert csak szabad ember tud szabad embert nevelni. Végy hát nevelőül rabszolgát, s akkor fiaddal együtt kettő lesz birtokodban, mondá az egyszeri antik bölcs a fősvény apának, ki a követelt tandíj magasságát azzal indokolta, hogy

azon az áron rabszolga-tanítót is vásárolhat.

És ha a népoktatók mostani helyzetét csak a pár évtized előttivel is összehasonlítjuk, bátran állíthatjuk, hogy sehol a világnak semmiféle államában oly rövid idő alatt oly sok a néptanítói osztály érdekében nem történt, mint nálunk Magyarországon. Am hogy ezt megítélhessük, ne azt keressük, valjon elértük-e az anyagi függetlenség azon színvonalát, melyen népnevelőinknek állaniok kellene, hogy fontos hivatásuknak megfeleljenek, hanem azt, hogy hol volt még röviddel ezelőtt a népoktatás és népoktatók ügye? Ha méltányosan akarjuk az eredményeket elbírálni, akkor azt mérlegeljük, hogy mennyi történt? Az így nyert önbizalmunk bátorít aztán csüggedetlen kintartásra, ha azt vesszük figyelembe, hogy meddig kell még jutnunk, ha célt érni akarunk.

Azomban a magyar néptanítók osztálya nemcsak anyagi függőségben volt, hanem tulnyomó nagy részök súlyos lelki rabságban szenved ma is, és velük együtt a népoktatás ügye, midőn látjuk, hogy állam- és nemzetellenes tendenciákkal szaturált felekezeti érdekek eszközéül van tekintve és fölhasználva a tanító és tanítás.

Az „Aradvidéki Tanító Egylet” az ő mai diszülésén impozáns erő és egyértelműséggel adott kifejezést azon szilárd elhatározásának, hogy a kormányt ama törekvéseiben, melylyel a népoktatást egészen a haza és nemzeti ügy szolgálatába óhajtja terelni, erkölcsi tekintélyének egész súlyával támogatni kész. *Varjassy*

Arpád tanfelügyelő határozati javaslatainak egyhangú elfogadásával méltó tanujelét adta az egybegyűlt tiszteletreméltó testület annak a szabadelvű és hazafias szellemnek, mely őt áthatja. Vajha a magasztos eszmének megvalósítását előkészítő mozgalom, melynek végcélját a jelenvolt országos képviselők felszólalásaik kapcsán a népoktatás államosításában körvonalazták, hazánk egyéb részeinek tanítószázában is hasonló lelkes és buzgó apostolokat nyerne! Bárcsak az „Aradvidéki tanító egylet” mai manifesztációja éppen az ő körükben azt a viszhangot keltené, a mely e nagy és nemzeti létünk életföltételét képező kérdésnek végleges napirendre való emeltetéséhez szükséges, a mely a hazafias célok mellett szoros összefüggésben áll épen a magyar tanítószáz erkölcsi és anyagi érdekeivel!

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól: —

Arad, július 10.

Hihetetlen gyorsasággal pergett le a tegnapi városi közgyűlés, amelyen a törvényhatósági tagok csak osekély számban jelentek meg.

A negyvenkét pontos tárgysorozatban egyetlen ügy sem merült fel, amely vitát provokált volna.

Ennek tulajdonítható, hogy a közgyűlés öt órakor véget ért.

A rövid közgyűlésről részletes tudósításunk ez:

F á b i á n László főispán elnök megnyitja az ülést.

A polgármesternek a múlt június hóról

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Küzdelem a pénzért.

— Regény. —

Írta: Tor Hedberg.

Az „Aradi Közlöny” számára, svéd eredetiből fordítva.
[15] [Utányomás tilos.]

Raskné asszonyt régente másképp ösmerték, s tudták, hogy szükség esetén csipőre tette kezét. De Rask és Tromfál szemben soha sem volt erőlyes. Ezt a két élősdit nemcsak türte, hanem becúzta, elkényeztette, s takargatta hibáikat és gyöngeségeiket. Es ezt rendes dolognak tartotta Raskné asszony; egyetlen panaszos szó sem lebbent el ajkairól, jóllehet, különösen az első években, e két lény nehéz teherként nyomta vállait. Ennek magyarázata abban rejlett, hogy a két élősdit oly keresztnak tekintette, melyet önként vállalt magára.

Es a két élősdit is rendes dolognak tekintette ezt; a szegény legesekelelyebb érzete nélkül élvezték ketten élődségüket. Rask evett, aludt, ivott és pipázott. Tromf csak evett és aludt, és mindketten nagy szeretettel viselkedtek a melegség iránt.

Nyáron mindig a legnaposabb és legmelegebb helyet keresték fel, télen pedig ott telenkedtek a nagy tüzhely mellett a konyhában, melyben az ő kedvükért folytonosan égett

a tűz. Hihetetlen volt, hogy mily magas hőfokot tudtak kiállani. Tromf mégis erősebb volt e tekintetben, mint Rask, s ez utóbbi gyakran szánalmasan tekintett az ebre, hogy képes szünetlenül ott lelni a tüznél, s míg ő — Rask — néha kénytelen volt eltávozni a tüzhelytől, addig az eb meg sem moozozant.

Mindkét teremtese az istennek határtalan katonai megvetéssel viseltetett egész környezete iránt. — Rask a legnaposabb helyen hegyelve, gyakran neki támaszkodott a kerítésnek és nézte a dolgozó népet. Ilyenkor szánalmas mosoly tükröződött tekintetében, mert szájával soha sem mosolygott, miután ebben részint pipája akadályozta, részint pedig az a tudat, hogy szájával mosolyogni fárasztó dolog, — s midőn elfordítá tekintetét a munkásokól, azt mormogá fogai között: parasztlak!

Leirhatatlan megvetés volt kifejezve ama modorban és hangban, mikkel e szót kiejtette.

Es Tromf nem tudván szavakban fejezni ki gondolatait és érzelmeit, háta meggörbítésével, járásával tüntetett gazdája mellett. — Azonban e tekintetben mégis voltak gyöngeségei, miket nem rendelt alá gazdája katonai fegyelmének. Nevezetesen bizonyos tisztelettel viseltetett ama paraszt munkások iránt, kik a tartalekban szolgáltak és emlékül katonasapkákban jártak. Es kétszer évenként, midőn a tartalekosok a gyakorlatokról haza jöttek, rendszeresen eltűnt hazulról.

Ekkor a városba ment és hűségesen követte az ifjakat, s rendszeren csak másnap jött haza piszkosan és fáradtan, de vigan és meglegedetten, mint aki köteleességet teljesítette. Hogy mit mivelt, hogy tartotta fenn magát e napok alatt, senki sem tudta, — de annyi bizonyos, hogy e napokban otthon nem volt.

Ez volt Tromf gyöngesége.

Rask más gyöngeséggel bírt; — horgászott, horgászott szenvedélyesen, nem hogy fogjon valamit, hanem hogy horgásszék.

Minden vasárnap, ha nem esett nagyon, kiült a tó partjára, horoggal kezében. Délután azonban soha sem horgászott.

Ha szép napos idő volt, Rask és Tromf ilyenkor élvezték legnagyobb boldogságukat. Rask ritkán fogott halat; horgát ösmerték már a tóban, s a halak elég ravaszak voltak s megették a horogra akasztott férget, anélkül, hogy a horgot elnyelték volna.

Hanem ez mindegy volt Raskra nézve, mert ő azért mégis élvezett, s képes volt órákig ülni a parcon, s vigyázni a horgonyzsiacgre, miközben lassu ütemben szivta pipáját.

Néha megtörtént, hogy szemei elfáradva a nézéstől, lassan — mert mindent lassan és zajtalanul tett — álomra eszködtek, s el is aludt egy kissé, mialatt a nap sugarai nyakszirtjét melegítették.

(Folytatása következik.)

szóló jelentése, melyet lapunk egész terjedelmében közölt, tudomásul szolgált.

A belügyminiszter értesítette Arad szab. kir. várost ama közönségről, melyet ő felsége Albrecht főherceg elhunyt alkalmából Arad közönsége részéről kifejezett részvénytudatásért küldött. A közgyűlés ezt tudomásul vette.

Arad városa, annak idején a kávéházak kávémérések és fogadások részére szabályrendeletet alkotott, melynek módosításait a belügyminiszter jóváhagyta.

Az aradi közvágóhidon a szedett vágatási díjakat a közgyűlés felemelte. E határozatot a belügyminiszter leküldött intézvényben jóváhagyta.

Tudomásul szolgált.

Békésvármegye közönsége ártirt Arad városához az országgyűlési képviselőválasztásra vonatkozó törvények módosítása tárgyában. Az átiratban kéri a felterjesztése pártolását. A tegnapi közgyűlés az átiratot tudomásul vette.

Salaos Gyula kir. tanácsos polgármester előterjesztést tett a törvényhatóság szervezeti szabályainak átvizsgálására kiküldendő bizottságról.

E bizottságnak elnöke Salaos Gyula polgármester, előadója Institóris Kálmán főjegyző lesz.

A polgármester jelentette, hogy Probst Vilmos mértékhiatalos hivatalvezető elhalálozott. Indítványozza, hogy az állásra Jankó Imrét pályázat mellőzésével válasszák meg. A segédügyi állásra pályázatot irnak ki.

Arad város főorvosa: Posgay Lajos dr. Arad városának ama határozatát, mely a kerületi orvosok működési körletére vonatkozik, megváltoztatni kéri, mivel a gyakorlati életben az előbbi rendszer vált be. A közgyűlés a főorvos előterjesztéséhez hozzájárult.

Kádas Kálmán tanácsos és Nagy Ottokár rendőrhadnagy a közgyűléstől 6-6 heti szabadságidőt nyertek.

Jankovics György és társai a bérkocsi iparról hozott szabályrendelet módosítása tárgyában kérvényt adtak be a tanácshoz. A tanács a kérvény egy részét pártolólág terjesztette be a közgyűlésnek. Ezen rész a bérkocsi díjak felemelése és leszállítására vonatkozik. A közgyűlés ehhez hozzájárult.

Felföldi Mártonné szülész nő oklevelet meghirdették.

Aradmegye alispánja ártirt Arad városához, hogy az Aradon tervezett fogház és törvénykezési épület tárgyában az abban hagyott eljárást folyamatba tegyék, s egy megfelelő telket engedjen át.

A tegnapi közgyűlésnek a tanács javaslatba hozta, hogy Arad város a tárgyalást újból kezdje meg, s erről az igazságügyi minisztert értesítse.

A közgyűlés ezt elfogadta.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter intézvénye a liceum előtti városi parknak játék- és tornaterület lett átengedése tárgyában — tudomásul szolgált.

Több adásvételi szerződés és árlejtési eredmény helybenhagyása után tudomásul szolgált a belügyminiszter intézvénye az 1894. évi zárszámadások jóváhagyása, a kultuszminiszternek a Bonnaz-Hertschka alapokra vonatkozó zárszámadások jóváhagyása tárgyában.

Ugyancsak tudomásul vette a közgyűlés a közoktatásügyi miniszternek a róm. kath. temetőkápolna és szent-háromság szobor alapokra vonatkozó számadások jóváhagyása tárgyában leküldött intézvényét.

A pénztárvizsgálati jegyzőkönyv tudomásul szolgált.

Perger János dr. városi tiszti főügyésznek a közgyűlés hat heti szabadságidőt engedélyezett.

A polgármester bejelentette, hogy az aradi légszuszítási részvénytársaság múlt hó 29-én tartott közgyűlésén a gyártelpelet a francia-belga részvénytársaságnak eladta.

Az aradi fa- és fémipari szakiskola államosítása tárgyában beadott polgármesteri javaslatához a közgyűlés hozzájárult.

Ujonnán épített házaik után tíz éves községi adómentességet nyertek a következő háztulajdonosok: Farkas Nándor, Román Lajos, Mészáros János, Podlup Jánosné, Benczédi József, Bendő Mátyás, Kohn József, özv. Tamásits Matild, Szatmári Samu, Csizmás János, Szabó András és Rittler János.

A jóváhagyott villamvilágítási szabályzat tárgyában beadott jelentés tudomásul szolgált.

Több jelentéktelen tárgy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Tanítók ünnepe.

(Az „Aradvidéki Tanítóegylet” jubileuma.)

— Sajtó tudósítónktól. —

Azok a tanítói ünnepek, melyek tegnapelőtt Uj-Aradon kezdődtek meg, tegnap Aradon, talán még nagyobb fényvel, talán még nagyobb érdeklődés mellett folytatódtak.

Egész nap százával hullámozt a vendégtanítónőkkel és tanítókkal Arad város lelkes közönsége a főutazákon egyik-másik gyűlésről, ünnepegről jöve, menve.

Legkimagaslóbb része a tegnapi napnak a déli jubiláris közgyűlés volt, hol az aradvidéki tanítóegylet méltó kitüntetésben részesült az ország igen számos tanítóegylete részéről.

A tegnapi nap eseményeit különben az alábbiakban adjuk:

Az országos bizottság közgyűlése.

Az országos bizottság évi rendes közgyűlését az idén Aradon a polgári fiúiskola dísztermében tartotta meg.

Az elnök asztalnál a következő tanfűfűk foglaltak helyet: Somlyai József elnök, Bönyérfi József, Tere Sándor, Földes Géza, Kurcz Sámuel.

Elnök meleg hangon üdvözli az egybegyűlteket és a rendes közgyűlést megnyitja. A jegyzőkönyv vezetésére Kecskeméti Lászlót, hitelesítésére pedig Nagy Lászlót és Farkas Eleket kérte fel.

Mielőtt a közgyűlés tárgysorozatát megkezdtek volna, felolvasták Steinhach kir. tanfelügyelő és Almássy, valamint Zádorfy Gyula üdvözlő sürgönyeit.

Következett a titkári jelentés, melyet Bönyérfi József olvasott fel. A pénztári kimutatást Kurcz Sámuel olvasta fel, mely szerint bevétel 2016 frt 8 kr., kiadás pedig 1686 frt 21 frt volt.

A tárgysorozat szerint Máday Mátyás, az aradvidéki tanítóegylet elnöke lépett az előadói asztalhoz és szép, meleg hangban tartott szabad előadást adott elő „A magyar népdal és a magyar néptanító kötelessége” czímen.

Előadásában érvekkel bizonyította a magyar népdal fontosságát az iskolában és ez okból a tanító kötelességét. Szép előadása a közgyűlés tapssal és éljenzéssel jutalmazta.

A kérdéshez hozzászóltak Deutsch Samu szegedi, Minké Béla budapesti, Péterfi Sándor budapesti tanár, kinek hozzászólása szerint a Máday Mátyás előadása tárgyában nem lehet a közgyűlésen végleg határozni, de mondja ki a közgyűlés, hogy az elvet elfogadja és felterjeszti bővebb megvitatás czéljából az országos bizottság igazgató tanácsának, a mely majd a legközelebbi gyűlésen meghatározott formában hozza a kérdést a közgyűlés elé: Ezen értelemben határoztak is.

Szabó Bugáth László budapesti tanár A tanítók feyelemi hatóságáról tartott előadást. Nem kívánja es alkalommal tárgyalatni a kérdést, de azt kívánja, hogy a jövő évi egyetemes gyűlésre kész megvitatott tervvel lépjenek elő.

Hozzászóltak a tárgyhöz Földes Géza, Kiss Sándor, Horovitz Adolf, Verner Gyula. A közgyűlés olyképen határozott ebben a kérdésben, hogy egyes egyetemeknek megküldik a javaslatot, hogy azok véleményüket a jövő évi, millenniumi gyűlésre beküldjék az országos bizottságnak.

Vass Mátyás (Szeged), egy igen fontos tárgyról, a tanítói lakáspénzek kérdéséről tartott előadást. Hosszas értekezés után, melyben azt fejtette ki, hogy a tanító-lakásoknál a pénzkérdés a főmizéria, s melyben mindig csak a tanító huzza a rövidébet, indítványozza, hogy az ország kerületekre osztassák fel és a helyi viszonyok tekintetbe vételével állapítsák meg az a kulcs, mely szerint a tanítói lakáspénz fizetendő lenne. Így tesz az állam is.

Indítványt is hoz, melyet írásban is benyújtott, hozzá szóltak: Vada Mihály békési tanító, ki ennek a kérdésnek tárgyalásá-

nál még tovább is megy, szerinte a felekezeti tanítóságra is kiterjesztendő ez a törvény. O törvényt kíván ennek a kérdésnek tisztázására.

Hozzászólt még Filep Endre, Deutsch Samu.

A tárgysorozat szerint következett az ötödik egyetemes tanítógyűlés tárgysorozatának megállapítása.

A tárgysorozatot a következőkben állapították meg.

1. A tanítók szolgálati szabályzata.
2. Az elemi népiskolákra vonatkozó törvények módosításának alapelvei.
2. Az ismétlő iskolák szervezete, s a rólok szóló törvények módosítása.
4. A magyarnyelv tanítása a nem magyar ajku iskolákban.
5. Az ének oktatás a népiskolákban.
6. A foglalkoztató és kézi munka oktatás a népiskolában.
7. A tanítók mellékfoglalkozása.

A II. egyetemes és országos tanügyi kongresszuson tárgyalni fogják a következő pontokat.

1. Miként volna a vallás- és közokt. kormányzat szervezete módosítandó, hogy az a szakszerűség követelményeinek megfelelően?
2. A különböző foku iskolák (elemi és középfoku isk., egyetem) tanítási rendszere közötti ti kapcsolat és átmenet.
3. Magyarország iskoláinak egységes alapon nyugvó szervezete.
4. A különböző iskolákban működő tanítók (tanárok) s tanítónők egységes fegyelmi, fizetési és nyugdíjügye.
5. Az iskoláknak a fenntartókhöz való viszonya.
6. A különböző iskolákban működő tanítók (tanárok) s tanítónők egységes képzése és képesítése.
7. Az isk. tanítás és nevelés módszerének a természetes fejlődés követelményeinek megfelelő módosítása.
8. A magyarnyelv és nemzeti szellem ügye az iskolában.
9. Az iskola és a szocializmus.

Az igazgató-tanács újjászervezése következett azután. Erre vonatkozólag azt határozták, hogy az elnöki széket betöltetlen hagyják, míg a tanács tagjai a régiék maradnak. Indítvány csupán egy volt. Előadta Bönyérfi József a következőkben:

A beszerce-naszód-vármegyei általános tanítóegylet a magyarországi tanítók országos bizottságához 4 tételt és 4 indítványt terjesztett be, hogy azok az országos bizottság gyűlésére napirendre tűzessenek. Az igazgató-tanács egy indítvány kivételével a többi a nevelési albizottsághoz tette át véleményadás végett.

Ezek közül két tétel oly szoros összekötetésben áll a már tárgyalás alatt levő törvény-revizióval, hogy azokat külön tárgyalni felesleges.

Két tétel társadalmi alaposabb megvitatást kíván, marad tehát 3 kérdés. Ezek: Az országos bizottság állitassa egybe a magyar ifjusági könyvtárba alkalmas műveknek jegyzékét.

A jegyzék elkészítése a nevelési albizottságra bízandó oly módon, hogy az az előmunkálatokat a jövő évi nagygyűlésre elkészítse s a jegyzék szerkesztésére és kiadására nézve költségvetést állitson egybe.

A jegyzék kizárólag az elemi iskola körébe tartozó gyermekirodalomra és a népkönyvtárakra terjeszkedjen ki, mivel a művelt ifjuság számára a középiskolai tanáregyletlet jegyzéke használandó.

A második kérdés egy országos magyar paedagogiai szakkönyvtár létesítése. Ezt a maga részéről a II. egyetemes tanügyi kongresszusnak ajánlja, mint szorosan oda tartozót.

A harmadik tétel az elemi népiskolai tanulók nem szerinti elkülönítése. Ez a kérdés elég fontos arra, hogy irodalmilag s gyűléseken megvitassák.

A közgyűlés végén az elnökség köszönetet mondott a sajtónak azért a buzgalomért, melylyel a tanítók ügyét felkarolta.

A hírlapírók nevében Földes Géza „A nemzeti iskola” szerkesztője válszolt, megköszönve az elismerést.

Az országos bizottság gyűlése ezzel véget ért.

Az országos bizottság elnöke a gyűlés folyama alatt a következő táviratot küldte **Wlassics Gyula dr.** vallás és közoktatásügyi miniszternek:

A hazai tanítók országos bizottságának mai nagygyűlése igaz lelkesedéssel és szeretettel küldi hódolatát Nagyméltóságodnak, mint a tanítóság atyai jóindulatu vezérének. A magyarok istene áldja meg és gazdagon gyümölcsöztesse minél tovább igaz lelkesedésből fakadó államférfiai munkásságát.

A szobor előtt.

Az ország minden részéről összesereglett tanítók tegnap délelőtt 11 órakor megkoszorúzták a Szabadság-tér hatalmas monumentumát, a 13 aradi vértanu emlékezetére állított szobrot.

A délmagyarországi tanítóegylet zászló alatt vonult a Új-Aradról Aradra és a polgári fiúiskola elé érkezve csatlakozott az országos bizottság, valamint az aradvidéki tanítóegylet s a vendég tanítóegyletek százaihoz, lassan, ünnepélyes komolysággal ment a szinte beláthatatlan menet a Templom-utozán, Atzél Péter-utozán keresztül a Szabadságtérre a szobor elé.

A tanítók nagy kört formáltak a szobor előtti emelvény körül, a hol az ünnepség lejárásodott.

Első szónok a paedagógia egy régi bajnoka volt, **Vass Mátyás**, ki az érzélem hevéből áthatottan a következő beszédet mondotta, miközben a csongrádmegyei tanítóegylet koszoruját elhelyezték a szobron.

„Szent hely ez; itt oltár előtt állunk, a szabadság, a hazaszeretet szent oltára előtt, melyet a magyar haza függetlenségeért és szabadságáért vértanui halált szenvedett hősök kiemelt vére szentelt fel.

Boruljunk le az oltár előtt! Adozunk a kegyelet és a hála érzelmeivel a vértanuk szent emlékezetének. Kérjük buzgó imával a nemzetek sorsát vezérlő égi hatalmat, hogy a hősök vérével megpecsételt függetlenség és szabadság napja ragyogjon örökké, az idők végtelenségeig hazánk felett.

A hazafiúi kegyelet szent érzelmeinek áldozva teszem le a kossort az oltárra a „Csongrád vármegyei tanító-egyesület” nevében.

A szabadság, a hazaszeretet e szent oltára legyen az utókor és minden magyar előtt buzditó és lelkesítő példája annak: mikép kell a hazát szeretni, érte élni s ha kell, érte meg is halni.

Ti reátok, hazám tanítói, vár a legnagyobb felelősség. Jókainak, hazánk koszorus költőjének ajkaira a magyar nemzet géniusza egyik ihlett pillanatában e szavakat adta: „Magyarország második meghódítása a tanítóokra vár.”

Értsétek meg hazám tanítói, e szavak nagy jelentőségét. Tanítsátok, neveljétek hazánk ifju nemzedékét a hazaszeretet szent ügyéért elvérzett s a hazáért önmagukat föláldozó hősök tiszteletére: akkor a költő szavai beteljesednek és e hősök véraldozatából hazánk egére az örökkévalóság napja ragyog fel.

A hazafiúi kegyelet és hála áldása virasszon e hő vértanuk szent emléke felett.

Vass Mátyás lelkes szép beszédjét az aradi Kölcsey-dalkör „Hymnus”-a rekesztette be.

Ezután **Minka Béla** szavalta el erre az alkalomra irt költeményét, melyet a közönség meg-megújuló éljennel fogadott.

Horváth Illés a csanádmegyei tanítók nevében helyezett szép beszéd kísérete mellett koszorút a szoborra.

Koszorút tettek még az aradvidéki tanítók is.

A szobor előtti hazafias szellemű ünnepélyt a Kölcsey-dalkör a „Szózat”-tal fejezte be, mely után lassan-lassan szétozlott a tömeg, miközben a Himnust énekeltek.

A szoborra helyezett koszoruk szalagjain a következő feliratok voltak:

„A csanádmegyei tanítóegylet” — „Szabadságharcos vértanuinak hazafias kegyelettel.”

„A csongrádmegyei tanítóegylet” — „A 13 vértanu emlékezetének.”

„A magyarországi tanítók országos bizottsága” — „A 13 aradi vértanu emlékének.”

Az aradvidéki tanítóegylet diszgyűlése.

Az aradvidéki tanítóegylet, fennállásának 25 éves emlékére, tegnap délelőtt jubiláris

disz-közgyűlést tartott a városház disztermében.

Az ünnepélyes közgyűlés a közönség páratlan érdeklődése mellett folyt le, annak fontosságához mért ünnepélyes hangulatban.

Társadalmunk kiválóbb tagjai közül ott voltak: **Salaocz Gyula** kir. tanácsos polgármester, **Szathmáry Gyula** kir. tanácsos alispán, **Institoris Kálmán** főjegyző, **Boros Vida** reáliskolai igazgató, **Himpfner Béla** főgymnasiunai igazgató, **Abraay Lajos** a kereskedelmi akademia igazgatója, **Vajassy Arpád** kir. tanfelügyelő, **Müle Lajos** országgyűlési képviselő, **Bing Vilmos** a zsidó hitközség elnöke, **Rosenberg Sándor** dr. főrabbi, **Vajassy Arpád** és **Káda Kálmán** városi tanácsnokok, **Krausz József** kir. pénzügyigazgató, **Vajassy József**, **Barabás Béla** dr. orsz. képviselő és még igen számosan.

*

A diszgyűlést megelőzőleg **Szathmáry János** az aradvidéki tanítóegylet alelnöke kérte a megjelenteket, hogy válaszsának diszelnököt.

Szavai elhangzása után egyhangulag **Mádai Mátyás** kérték fel a diszelnökségre.

Mádai Mátyás meghatva lépett a zöld asztal elé és szép beszédet intézett a jelenvoltakhoz, mely után a diszgyűlést megnyitotta.

Salaocz Gyula kir. tanácsos polgármester örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy Aradváros közönségének nevében üdvözölje az aradvidéki tanítóegylet jubileuma alkalmából. Ha visszapillantunk a múltjára az egyletnek, csak azt lehet tapasztalni, hogy tagjai mindenkor buzgó magyar tanítók voltak, kik a tanügyért nagyon sokat fáradoztak.

Azzal az óhajjal zárja szavait, hogy az egylet jövője épen olyan eredménydus legyen, mint volt a múltja fényes és tisztességes.

Somlyai József az országos tanító bizottság nevében üdvözli az egyletet. Ünnepeztül — mondja a szónok — az aradvidéki tanító egylet, a becsületes munka ünnepe, és épen ezért jöttünk el mi is, hogy kivegyünk a részünket az örömből. Az aradvidéki tanító egylet nem egyszer vitt vezérszeretpet és mindenkor fennen lobogtatta a népoktatás zászlaját. Mint elnöke az országos bizottságnak, az összes hazai tanítók nevében üdvözli a jubiláló egyletet.

Szathmáry Gyula kir. tanácsos, alispán szólalt fel ezután, ki is Aradmegye közönségének nevében üdvözli az egyletet.

Az Eötvös-alap országos tanítóegylet nevében **Lakits Vendel** üdvözölte az aradvidéki egyletet, a mely szerinte a legjobbakközött is az első.

Schön József a budapesti népnevelő egyesület nevében szól, **Schenk Jakab** a délmagyarországi tanítóegylet elnöke, mint testvér-egyletet üdvözli a jubiláris egyletet; **Ferenczy János** a csongrádmegyei tanítóegylet nevében beszélt hosszasan és a testvér egyesület iránti szeretetének hangján.

Szöke István a budapesti tanítóegylet, **Nagy László** a tanítóképző tanárok országos egylete, **Csukási Fülöp** az országos izraeli a tanító-egyesület, **Kiss Sándor** a református országos tanító-egyesület, **Simon Károly** a hajdumegyei Gőnczy-egyesület nevében üdvözölték az egyletet.

Képviselve volt azonkívül az aradi állami főreáliskola, főgymnasium, kereskedelmi akademia, **Schuller Józseffel** a szegszárd központi egyesület, **Vargha Istvánnal** a nagykörösi ref. tanító egyesület és még igen számosan.

Az üdvözli beszédek elhangzása után, hová még **Müle Lajos** dr. és **Barabás Béla** dr. országos képviselők is csatlakoztak, következett **Vajassy Arpád** kir. tanfelügyelő felolvasása, illetőleg indítványa, melyet itt közlünk:

Tekintetes Elnök Ur! Tisztelt gyülekezet. Midőn közel egy fél év század előtt a korsselleme és az öntudatra ébredt nemzeti érület az önkényuralomnak a nemes kiváltságok és előjogoknak békőit széttrerte, a magyar törvényhozás a polgári jogok és köteleességek szempontjából e haza minden polgárát vallás-

és nemzetiség különbség nélkül teljesen egyenlővé tette.

Az egyenlőség azonban nem hozta meg a testvériséget is, mit legjobban igazol az, hogy országban lakó nemzetiségek már az egyenlőség diadalának évében fegyveres kézzel támadták meg a magyart, szövetkezve az önkényuralommal, mely évszázadokon keresztül ez ország minden lakóját, velük és bennük a magyart is, egyaránt elnyomva tartotta.

1867-ben a kiegyezés békés eszközökkel hozta meg azt, a mit 1848-49-ben a fegyveres kéz nem oltalmazhatott.

Az egyenlőség elve az ország minden intézményében megnyilatkozott és érvényre jutott; de a nemzetiségek jó részének hálája, testvéries érzülete elmaradt, sőt adáz gyűlölségének szava az ország határán is tulhatott.

Lesújtó és fájó érzülettel kell kijelentennem, hogy ezen az ország egységének megbontására irányuló törekvések legveszedelmebb apostolai a néptanítói tisztségen állanak.

Mi mindannyian, a kik a néptanító áldásos vagy áldástalan működésének egy emberöltőre kiterjedő hatását ismerjük és következményeiben megitélni tudjuk, azt hiszem, hogy nemcsak hazafiúi kötelelességünk, de saját hivatali állásunk iránt való tiszteletünk folytól is kimondathjuk, hogy a felekezeti néptanítók egy részének hazafiatlan, száz és százezzer tanköteles gyermek lelkét megméltelyező, s végeredményében az állam egységét veszélyeztető magatartása és működése turchetlen, minek következtében az ily önfeledt és bűnös néptanítóknak a legkivételesebb eszközökkel leendő megfékezése sürgősen kívánatos.

Tudjuk azonban azt, hogy a felekezeti néptanítók fölött a fegyelmi hatáskört nem a közigazgatási hatóságok, hanem az illetékes egyházi hatóságok gyakorolják, a mely egyházi hatóságok végrehajtó hatalmát képviselő bizottságok tagjai között vannak és lehetnek oly egyének is, a kik az államellenes irányzatnak nyilt és titkos vezetői.

Tudjuk továbbá azt, hogy a polgári bíróságok a törvénytiszakasszok szöszerinti betartására vannak utalva, minek következtében példakkal igazolható az, hogy a felelősségre vontaknak turchangos védelme a bíróságokat felmentő ítéletek meghozatalára kényszerítik.

Az ilyen felmentő ítéletek nemcsak az állam tekintélyen ejtenek csorbát, hanem nyilt hazaárulásra bátorítják azokat is, a kik eddig a törvény szigorától való félelmükben az államellenes turchelmektől óvatosan tartózkodtak.

Ezen állítás és következtetés helyességét legjobban igazolja az a tapasztalat, hogy az államellenes turchelmek éppen a népiskolák életében mindinkább szélesbedő körben jelentkeznek és vakmerőbb alakban nyilvánulnak.

Es ha ez így van, önként következnek, hogy egyes néptanítók államellenes turchelmeinek megtorlására az 1876. évi XXVIII. és 1879. évi XI. t. czikkeken foglalt intézkedések elégtelenek.

Valóban kár, hogy a néptanítók egyetemének az ügyvédi kamarához hasonló intézménnyel nincs megadva az eszköz, hogy a népiskolák életében felmerülő ily átkos turchelmek megbabolázását és megtorlását önmaga intézhesse.

De végre is, miután mi, a népiskolák életének szabályozására törvényeket nem alkothatunk, meg kell elégeztünk azzal, a mi ezen alkotmányos országban minden polgárnak és törvényes testületnek joga, hogy a kormánynak és a törvényhozásnak figyelmét az államra veszélyes rendszeres turchelmekre irányítsuk, a bajok orvoslását kérjük és a bajok orvoslására általunk czélszerűeknek vélt eszközöket javaslatba hozzuk.

Tisztelt gyülekezet! A szóban lévő hazafiatlan turchelmek keletkezésére és terjedésére kétségtelenül ösztönző és tápláló hatással volt azon félszeg intézkedés, hogy az állam törvényeire és alkotmányos intézményeire hivatali esküt tenni csupán az állami népiskolákhoz kinevezett tanítók kötelezettek.

Az állami népiskolákhoz kinevezett tanítók azonban az ország területén működő néptanítók ezreinek csak egy elenyészően csekély töredékét képezik.

A sok ezer, hazafiatlan befolyás alatt álló, vagy önmaguktól hazaellenes irányt követő néptanító működésének bomlasztó hatását, a

nehány száz állami tanító alkotó keze ellensúlyozni képtelen. A kérdéses hazafiatal működés ellensúlyozására sok ezer községi és hazafias felekezetenél alkalmazott néptanító áldásos működésére van szükség. És ha ez így van, Istenem, mily csekély azok száma, akik az ellensúlyozó küzdelemből kimaradva, tisztán az alkotás terén maradhatnak.

Ezek után tartózkodás nélkül kimondhatjuk, hogy amennyiben a jelen viszonyok orvoslást nem nyerne, hiu ábránd a nemzet jövőendő egységét a népoktatást szabályozó és jelenleg érvényben levő törvényekben keresni.

A népoktatás kötelekében közel 16 éven át kifejlesztett működésem közben szerzett tapasztalataim alapján, szívem, lelkem és ítélőképességem legbeleszületesebb hangján kijelentem, hogy Magyarországon a népoktatási tanintézeteknek államalkotó, államfenntartó erőt csak a népoktatás államossítása adhat.

De addig is, míg a törvényhozó hatalom a népoktatás államossítása szükségének tudatára jut, hódolatteljes tisztelettel kérem a tekintetes gyülekezetet, miszerint a m. kir. közoktatásügyi kormányhoz és ha jónak méltóztatik látni, a törvényhozó testület képviselőházához felterjesztést méltóztatásuk intézni az iránt, hogy az egyes felekezetek által fenntartott népiszkolák körében mindinkább sürűbbeg és vakmerőbben nyilvánuló hazafiatal üzemek szomorú következményeinek megelőzése, illetve a hazafiatal üzemek kellő szigorral leendő megtorolhatása czéljából rendeleti uton, és ha ez kellő hatálytal és a szükséges megtorló következményekkel alkalmazható nem volna, törvényhozási uton kimondassék, miszerint Magyarország területén lévő bármely jellegű és fokozatu népoktatási tanintézetekél alkalmazott tanárok és tanítók utólagosan, a jövőben alkalmazandó tanárok és tanítók pedig hivatali állásuk elfoglalását megelőzőleg az állam törvényeinek és alkotmányos intézményeinek tiszteletben tartására hivatali esküt tegyenek és az eskü letételéről szabályszerű esküokmányt sajátkezüleg aláírjanak.

Azon meggyőződéstől áthatva, hogy ezen előterjesztés jogosultságának és szükségességének indokait a tekintetes gyülekezet minden tagja saját lelkében is megtalálja, az előterjesztés megokolására csupán két körülményt bátorodom felhozni. Ezek egyike az, hogy ép oly elszomorító, mint mulattató helyzet az, hogy midőn egyes néptanítók egész hivatali működésük idején összes erejüket csak a vezetésükre bízott ifjuság lelkének megmegtályozására, valamint az ország egységének megbontására használták, bekövetkezett szolgáltatásuk képtelenségük esetén éven át esetleg évtizedeken át rendes évi nyugdíjakat az országos tanítói nyugdíjintézet pénztárából nyerik.

A második körülmény előterjesztésem megokolására az, hogy talán mégis vannak egyes tanítók, akik nem saját lelkük sugallatát követve, felekezetenek meg a tanítói hivatás szentségéről, hanem a nekik kenyeret adó hatóságok vagy egyes unszolásoknak engedve, kénytelenek a bűnös üzelmek szolgálatába szegődni. A hivatali eskü talizmán lesz a sátán kísértő szavai ellen.

Es ha ez a talizmán nem is óvhatja meg az elcsábított vagy elcsábítható tanítók valamennyiét, megóvhat egyeseket, ezen egyesek által pedig egész községeket.

Ezek után tisztelettel kérem a tekintetes Gyülekezetet, méltóztatásuk előterjesztésemet módosítani, kiegészíteni, — de lényegében elfogadva, ugy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter urhoz, mint — ha jónak méltóztatik látni — a törvényhozás képviselőházához felterjesztést intézni.

A diszgyűlés folyama alatt a következő sürgönyök érkeztek:

Wlassios Gyula dr. vallás és közoktatásügyi minisztertől:

„A huszonöt éves jubileum alkalmából melegen üdvözlöm az egybegyűlteket és munkásságukhoz sikert kívánok.”

Heimbach kir. tanfelügyelőtől:
„Fogadják szívem mélyéből eredő legőszintűbb üdvözlőmondatommal, hazafias munkásságuk 25 éves tordulójának alkalmából, isten szent áldozása kíséretében ezentúl is nemes törekvésüket.”

Farkas József a budai tanító-egylet nevében a következő szövegű sürgönyt küldte:

„Mindig példászerű munkásságot kifejtő egyesületük örömmünnepeén fogadják a budai tanítók egyletének legszívélyesebb üdvözlését. Isten áldása volt eddig is munkásságukon, az kísérje sáfarkodásukat a jövőben is.

Társasbéd a ligetben.

Déli egy órakor az összes tanítók társasbédre gyűltek össze a városligeti vendéglő terraszán.

A tanítókat a városházáról lövonatok sora vitte ki, hol fél kettőkor megkezdődött a társasbéd Nagy Józsi aradi cigányprimás muzsikája mellett.

A felköszöntők sorát Mádai Mátyás nyitotta meg, ki a királyra üritette poharát. A tósztot a jelenlévők állva hallgatták végig.

Záray Odön Wlassios Gyula miniszterért, Vass Mátyás az aradvidéki tanító-egyletért, Péterfi Sándor Arad város közönségeért.

Pöbben mondtak még tósztot, ugy, hogy a társasbéd a legkedélyesebb hangulatban a késő délutánig együtt tartotta a társaságot.

Virág-korzó.

Az aradi kerékpár-klub abból az alkalmából, hogy a tanítók Aradon országos jellegű gyűléseket rendeznek és az aradvidéki tanító-egylet pedig jubilál, tegnap délután virágkorzót rendezett a város főútczáin és a városligetben.

Óriási közönség hullámozott künn a ligetben. Arad hőgyvilága is virágkorzót rendezett a ligetben.

Hét óra után érkeztek meg a biciklisták, szám szerint tizenhatan.

Valóban festői látványt nyújtott az aradi kerékpár klub felvonulása, virágkorzója. Az egymás nyomát szántó kerékpárosok gyönyörűen felvirágzott kerékpárokkal ügyesen iveltek a túlkíváncsi hölgyek és urak között.

Feltűnést keltett a két hölgy-kerékpáros, kik egy cseppet sem maradtak hátra sikkben és kerékpározásban az urak mögött.

A kerékpárosok fél nyolc óráig szórakoztatták a sétáló közönséget, azután, mint a tündérek (az urak el ne bízzák magukat) eltűntek.

Az országos tanító-bál.

Tegnap este a városliget nagytermében fényes táncmulatságot rendeztek az aradi tanítók az ország minden részéről összesereglett hölgyek és urak részére.

Jelenvoltakat tudósítók a következőképen állíthatta össze:

A s s z o n y o k: Zubor Gyulané, Magyar Ferenczné, Mádai Mátyásné, Kovács Vinczéné, Vlassios Károlyné, Schrodt Györgyné, Somogyi Gyulané, Krause Károlyné, Obetkó Kálmánné, Dánielné, Tonesz Edsné, öz. Spitzer Rudolfné, Vass Gézané, Fischerné, Somogyi Agostonné, Kömivesné, Niedermayerné, Scherhagné, Schrodtné, öz. Kabdebóné, Wolfné, Fekete Józsefné, Schik Dávidné, Herczel Mihályné stb.

L e á n y o k: Zubor Ella, Tabakovits nővérek, Magyar Ilma, Mádai nővérek, Back nővérek, Vlassios nővérek, Visi Margit, Sággy nővérek, Krause nővérek, Hartmann nővérek, Gásza Mariska, Dániel Etelka, Fecchtig Margit, Krausz Ninuska, Tonesz Irma, Spitzer nővérek, Sugar Jolán, Brunhuber k. a., Strifler k. a., Rimanóczy Lujza, Keip Katicza (Szépfalu), Hunyadi Szidi (Györök), Benzur Szidi (Györök), Scherhag nővérek, Wolf Jusztí, Wolf Mariska, Klein Josefina, stb. stb.

IDŐJÁRAS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 761.4 milliméter, délután 2 órakor 760.4 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 16.2, délután 2 órakor C° + 25.0. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor N. 2. Felhőzet: reggel borult, ködös, délután többnyire borult. Csapadék az azóbbi 24 órában: csepegés.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Julius 11. —

Változó felhőzet. — Száraz. — Meleg.

HIREK.

Julius 11. Csütörtök. Róm. kath. naptár: I. Pius. — Protestáns naptár: Eleonora. — Görög-keleti naptár (június 20.): Péter és Pál. — A nap két 4 óra 16 perczkor, nyugszik 7 óra 55 perczkor.

Szabadságharozl emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Költsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgáriskola, földszint.

Az aradi anyakönyvvezető.

— Leirat a városhoz. —

Egymást érik a körrendeletek, a melyekben a belügyminiszter az anyakönyvvezetést és a polgári házasság életbeléptetését megelőző intézkedéseket hozza a törvényhatóságok tudomására.

A napokban is jött egy rendelet Arad városához, a melyben a belügyminiszter az anyakönyvvezetői hivatal berendezése és felállítására körül felmerülő költségekre vonatkozólag intézkedik.

A rendelet azzal a kijelentéssel kezdődik, hogy a hivatal felállításával előálló dologi kiadások közül a belügyminiszter csak az anyakönyveket és úrlapokat adja, a többit a város fedezi. Szükség lesz e szerint:

1. Az anyakönyvvezető és helyettese részére egy kellően felszerelt hivatalos helyiségre, a melynek világítása és fűtése szintén a város terhére megy.

2. Egy hivatalos pecsétre és nemzeti színtű, az állam teljes czimerével ellátott eskető övre és egy az összes anyakönyvi kerületeket magában foglaló helyiségnévtárra.

3. Szükség lesz végül egy hirdetési táblára, a melyen a kapcsolandó párok nevei lesznek kifüggesztve.

Ezek előállítására és beszerzésére tekintetben a rendelet a következő utasításokat tartalmazza:

A kellően berendezett anyakönyvvezetői hivatalos helyiségre a következő felirat függesztendő:

Magyar királyi anyakönyvvezető.

Hivatalos órák:

d. e. 9—12-ig; d. u. 3—4-ig.

Hogy az anyakönyvvezetők pecsétje, mind egyformák legyenek, azokat a miniszter mind maga rendelte meg és 1 frt 50 krért bocsátja a város rendelkezése alá.

A nemzeti színtű eskető válszallagot elkészíttette a belügyminiszter és 5 frt 50 krért szerezhető meg.

A fentemlített helyiségnévtár két részből fog állani. Az első rész tartalmazza az összes anyakönyvi kerületek jegyzékét; a második részben a helyiségek névsora lesz feltalálható betűrendben. E helyiségnévtárt az országos statisztikai hivatal adja ki és 2 frtért árusítja el az anyakönyvvezetőknek.

A mi a kihirdetést illeti, a házasulandók neveinek 14 napig kell kifüggesztve lenni és pedig az anyakönyvvezető hivatalában a város házában.

A hirdető tábla a következő feliratot viselendő:

A házasulandók kihirdetése.

Mindezen intézkedéseket október hó elsejére kell pontosan végrehajtani és az intézkedések foganatosítása iránt tett lépésekről augusztus hó 15-ikéig vár jelentést a belügyminiszter.

— A somogyi pontok és Aradmegye. A klerikális lapok nagyon szokognak azon, hogy Aradmegye közgyűlése oly „mostohán” bánt el a híres somogyi pontokkal, a melylyel a mezőgazdasági érdekek háta megett, illetve annak teljes mellőzésével a megyei gazdasági életbe egy kis ultramontan politikát akartak becsempészni azok a mindenre képes reakcionárius urak. Mint egy ízben Aradvarost, ugy most Aradmegyét is megtámadják nagyon he-

lyes határozatáért. Példának álljon itt a „Magyarország“ alábbi elkeseredése:

„Aradvármegye törvényhatósági bizottságának tegnapi közgyűlése napirendre tért a somogyi kérvény felett. Az annyiféle mezőgazdasági bajjal sújtott vármegye a földből s a földművelésből élő lakosságának válságos helyzetét még annyira sem méltatta, hogy kérvényt intézzen az országgyűléshez. A határozat megszületett a mezőgazdasági bizottság javaslatából, támogatta azt báró S o l y m o s s y László, a ki új rangjában a közéleti tevékenységet azzal kezdi meg, hogy a mezőgazdaság érdekében indult akciót legalább Aradmegyében megakasztotta.“

Nagyon helyesen tette, hogy megakasztotta. Bár csak így akasztanák meg midea megye közgyűlésén a klerikális urak ultramunkáját, a mely frázisokba és nagy hang, de annál áreesebb szavakba burkolja az ő megmétélyező maszlagját.

— **Ühítűek ünnepe.** Gör. kel. román és szerb polgártársaink ma ünnepet ülnek! Péter és Pál napját. Ez alkalommal az aradi román és szerb templomokban urnapi istentiszteletek lesznek.

— **Népesedési mozgalom.** A mult hét népesedési mozgalma a következő számokban nyer kifejezést: Született Arad város területén 32 egyén, 16 fi, 16 nő, az arány 35.4 pro mille. Elhalt ennek elienében 26 egyén, 15 fi, 11 nő, az arány 28.8 pro mille. Difteritisz-halálozás csupán egy fordult elő.

— **Arad és Temesvár.** A két város pénzügyi viszonyaira érdekes világot vetnek a „Magyar statisztikai évkönyv“ most megjelent legujabb kötetében ismertetett számadatok. Ezek szerint 1892-ben a t e m e s v á r i pénzügyintézetek 4.105.000 forintot adtak váltóra, 3.728.000 forintot ingatlanra, 845.000 frtot kötvényre és 4.256.000 frtot értékpapírra; ugyanezen évben az a r a d i pénzügyintézetek ennél sokkal nagyobb kölcsönöket adtak: 6.876.000 frtot váltóra, 5.003.000 forintot ingatlanra, 107.500 frtot kötvényre és 489.000 frtot értékpapírokra.

— **A népiskolák államosítása.** Hogy mennyire előrehaladott, s megérett e kérdés a megvalósításra, mutatja az is, hogy Csanádvármegye, mely még a nemzetiségi mozgalomtól csak kevéssé lett háborgatva, most átiratot intézett A r a d v á r m e g y é h e z, hogy a képviselőházhoz intézett feliratát a népiskolák államosítása érdekében támogassa. A megyei bizottsági tagok közt, kik az ilyen hazafias mozgalom előtt sohasem tudták megtagadni érzelmeiket, a felirat élénk visszhangra talált, s az előjelekből ítélve vármegyénk közönsége is pártfogolni fogja a szomszéd megye közönségének hazafias, s a magyar államesszme megerősítésére irányuló mozgalmat, melyet a minap különben vezérezkiben is méltattunk.

— **Számgyakornoki kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter T e r g o v i c s Arthur beszercezi lakost az a r a d i pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű számgyakornokká nevezte ki.

— **A pankotai szőlőhegyről.** Levelezőnk írja: A p a n k o t a i szőlőhegyen az újra ültetés annyira halad, hogy pár év múlva az egész p r o m o n t o r i u m beleszültetve. Az idén már sok szőlőben szüretelni fognak, ha a jég tönkre nem teszi a szép termést. A mult heti felbőszakadás sok szőlőben kárt tett, a mennyiben a földet lemosta s az oltványok csupaszon állanak. A közösgünkön keresztül folyó patak is folyton veszélyezteteti a szántóföldeket s az alsóbb fekvésű házakat. A tavasszal történt szakadást bár már többször betömték újra s újra kinyitja a megdagadt ár. — Az aratás a sok esőzés miatt kénytelen szünetelni s féltő, hogy a buza minősége ez által sokat veszít.

— **Szakáll Antal előadása.** Az aradi főgymnasium disztermében július hó 13-án,

szombaton este 6 órakor hazai költőink remekeiből és a klasszikusokból előadást tart Szakáll Antal, az országos hírvé recitátor a következő műsorról: 1. A repkény. Tompa M. 2. Az élet. Borzsák. E. 3. Nem tréfáltam én. Tóth Kálmán. 4. Elmélkedés egy légyről. Humoros monológ Borzsák E. 5. Antigoné. Sophoklesten: frd. Csiky Gergely. 6. Kreon királynak fiával, Haemonnali nagy jelenete. 7. Coriolanus. 8. Coriolanus száműzetése. Siciinius. Brutus. Az aegilek. Menenius Agrippa. Comenius és a nép. Schaksper. Tiszteletdíj 1 frt. Család-jegy 2 frt. három személyre. Kezdeté 6 órakor este. Az érdekes előadásra felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Haláleset mint fegyelmi eljárás.** B a r b u r a Koszta szemlakeri csárda közelében lefordult kocsijáról, s agrázakodás következtében szörnyet halt. Mivel az előjáróság sem a sérülést, sem a halálesetet be nem jelentette, V á s á r h e l y i Géza főszolgabíró fegyelmi eljárást indított a község előjárói ellen.

— **Havazás júliusban.** T e m e s v á r o t t, mint az ottani lapok írják, vasárnap délelőtt esővel vegyest néhány perczig hópelyhek is hullottak alá. Ezt megelőzőleg szombaton este nagy zivatar volt, mely jelentékeny károkat okozott és erősen lehűtötte az előző napok forró levegőjét. A temesvári hadapródiskola tetőzetének csatornáját letépte a vihar s a víz behatolt a folyosókra. A villám is sok helyen leütött. Fákat hasogatott; szét s lecsapott a Rudolf trónörökös vendéglő istállójába. A környéken, R e m e t é n egy sertésürhőbe csapott a villám és hét disznót ölt meg. S z i l a s o n Sztraján Tamás pástort, G y i r o k o n egy istállóban Gerbán Szanda nevű aszszonyt ütött agyon. B u c h b e r g e n egy istállót hamvasztott el a villámcsapás.

— **Tűzilárma a szeszgyárban.** Kevés hja, hogy nagyobb veszedelem nem esett tegnap az aradi N e u m a n -féle szeszgyárban. Egy E n d r e Károly nevű munkás a szünet alatt cigarettázott, s midőn újra munkához csegették, a szivarka tüzet benyálazta, s az egészset a zsebébe tette. Pár percz múlva a felügyelő tüzet kiáltott, mivel Endre egész kabátja lángban állott. A tüzet lokalizálták, s a vigyázatlan munkást feljelentették.

— **Egy alapítványról.** Néhai M a g y a r i Alajos p a n k o t a i plébános emlékére ezelett mintegy 7 évvel L i l l i n b e r g Sándor pankotai földbirtokos 100 frt alapítványt tett, melynek kamata évenként a r. kath. iskola két oly növendéke közt osztatik ki, kik német ietűbre legjobb előmenetelt tesznek a magyar nyelvben. Az idén, írja levelezőnk, a vizsgálatokon a kamatokat N a g y József plébános két növendéknek szép beszéd kíséretében adta ki. Lillienberg Sándor ezen alapítványa, ki izraelita létére a kath. iskola részére alapítványt tett, maga magát dicséri.

— **Égő villamos kocsi.** Csak egy szerencsés véletlennek köszönhető, hogy a villamos kocsi utasait tegnap este Bpsten nagyobb baleset nem érte. A 81-es számú villamos kocsi ugyanis a király-utcai fasor közötti vágányon tegnap este háromnegyed 10 órakor kigyuladt. A kocsi zsufolásig megtelt a városligetből érkező közönséggel. Mintegy fél uton a fékező vaslemezéről hirtelen sietergő szikrák csapkodtak fel, a melyekből kisebb lángnyelvek keletkeztek s a szikrák egyik közellevő utas ruhájába is belekaptak. A körüllevőket ijedség fogta el, de még a kocsivezető sem tudta, hogy a tűz honnan származott. Eleinte az hitték, hogy egy osomag gyufa gyuladt meg, midőn hirtelen átható bűz terjedt el a kocsin. Alig tették meg a fölfedezést, midőn a villamos jobb oldalát hatalmas lángnyelvek nyaldosták. „Eg a kocsi!“ hangzott fel minden oldalról. Erre oly nagy lett a rémület, hogy a kocsin levő hölgyek segítségért kiáltottak. „Meg kell állítani a kocsit!“ hallatszott az iszonyat hangján. De ekkor már ember ember hátán tolongott a kijárat előtt. A nagy tolokodás közben két ember le is esett a kocsiról és kisebb sérülést szenvedett. Szerencse volt, hogy a vasajtókat elég gyorsan kikapcsolták és az

utasok nagyobb szerencsétlenség nélkül leugorhattak a kocsiról. — A kocsivezető aztán azzal nyugtatta meg az utasokat, hogy „csak a sodronyvezeték szakadt el“ és ennek következtében gyuladt meg a benne rekedt villamos áram folytán a sodrony. — Ezt a kocsivezető lehető gyorsasággal levette s ezzel minden további bajnak elejét vette. — A kocsi azonban ott rekedt és bekellett várnia a következő villamost, a melylyel egybekapcsolták. Az utasok látva, hogy a veszély elmúlt, ismét felszállottak a kocsira, a mely aztán szerencsésen beérkezett az állomásra.

— **Tompa Mihály szobra.** Gömörmegye közönsége az ezredévi ünnepre emléket állít a megye nagy fiának, Tompa Mihálynak. A szobor mintázásával Holló Barnabás fővárosi művészt bízták meg, a ki a tervezetet már bemutatta a szoborbizottságnak. A szobron a nagy költő álló alakban, kezében könyvvel van megörökítve. Holló tegnap kötötte meg a szerződést a szobor elkészítésére vonatkozólag. E szerint az emléket a jövő évre bronzba kell önteni. A szobrot Rimaszombatban, a Huszár-téren fogják felállítani.

— **Tragédia az örültek házában.** A szejvácsi országos tébolydában idegrázó jelenet játszódott le. S m e d j Mátyás nevű dühöngő örült kitépve magát az ápolók kezei közül, az emeleti folyosó nyírott ablakán átvetette magát. Teste egy vonagló véres hústömeg volt, mikor fölészedtek az udvar kövezetéről, s mégis csak órákig tartó iszonyu kínok után halt meg.

— **Megszökött mozdony.** A pressbaumi vasuti állomáson egy vasuti munkásnak valami dolga akadt a pályaudvaron vesztglő tehervonat mozdonyán, amely a vonat többi kocsijaitól szabadon, kikapcsolva állott. A munkás a gép egyes részeivel játszott és e közben véletlenül megindította a gépet. Ijedtében nemcsak, hogy nem tudta megállítani a gépet, hanem a gőzt annál nagyobb mennyiségben bocsátotta a szelentyűbe, úgy hogy a mozdony örült sebességgel vágatott a purkersdorfi állomás felé, miközben a mozdony gözcsipja folyton élesen sivitott. A presbrui állomás táviratilag jelezte a szökevény mozdonyt a purkersdorfi állomásnak és ott sikerült is a teljes gőzzel haladó mozdonyt a váltó állítása következtében egy holt vágányra vezetni. A mozdony nagy erővel vágódott a holt vágány végpontjain lévő ütközőbe, miközben a munkás súlycs sebeket szenvedett. A gép szintén hasznavehetetlenné vált. Szerencse, hogy a megszököt mozdonyt ügyesen fel tudták tartóztatni, különben óriási szerencsétlenséget okozott volna.

— **Szer a vérzés elállítására.** Egy orosz orvos a vérzés azonnali elállítására kitűnő és gyors hatású szernek a vászon vagy gyapet hamuját ajánlja, mert az a sebre hintve a vérrrel azonnal kérget képezvén, a vérümiést megszünteti. Miután a mindig frissen előállítandó szer fertőző anyagot nem tartalmaz, ennéltogva meggátolja a seb gyulladást és genyedését. A szernek már azért is van gyakorlati haszna, mert egy darabka vászon mindenütt található.

— **Klapka-szobor Komáromban.** A Klapka-szobor végrehajtó-bizottsága szombaton T u b a János orsz. képviselő emlékeleténél gyűlést tartott Komáromban, melyen a budapesti kiküldöttek: Z a l a György és B e z e r é d i Gyula szobrászok, N a y Rezső műépítész és dr. S g a l i t z e r Gyula is résztvettek. R ó n a József, a szobor készítője bemutatta a szobornak a Klapka-téren felállított természetes nagyságu kartonra rajzolt mintáját, hogy ennek alapján a szobor nagysága véglegesen megállapítható legyen. A bizottság és a szakértők konstataáltak, hogy a szobor és tér közti összhang megfelel az esztetikai követelményeknek s megállapították, hogy a szobor talapzata 4.20 m., a főalak magga pedig 2.70 m. magas legyen.

— **Magyar ember kivégzése Amerikában.** Megemlékeztünk már arról a rémes gyilkosságról, a melyet a radoczi születésű M o l n á r János olvandi lakos követett el Amerikában G i r i n y János honfitársunkon. A bűnper tár-

gyalása 8 hónapot vett igénybe s minthogy Molnár vagyontalan volt, a 4000 dollárnyi költés az államkincstárt terhelte. Az esküdtek — mint annak idejében szintén megirtuk — egyhangulag kötél általi halálra ítélték a gyilkosság elkövetőjét, Molnárt, míg két czinkostársát, az értelmi szerzőket, Dieneast és Kostyót, életfogytiglan tartó börtönbüntetéssel sújtották. Az ítéletet Ohio állam kormányzója is megerősítette, minek következtében — mint nekünk írják — végre is hajtották június 26-án éjjeli 12 órakor Columbusban. A magyarság minden kísérletét megragadott szerencsétlen honfitársának megmentésére, de hasztalan. A kegyelmi tanácshoz 5000 magyar aláírásával kegyelmi kérvényt nyújtottak be s Schwarcz magyar ügyvéd, Jurnyi G. s Harsányi S. magyar ref. lelkészek is könyörögtek kegyelemért. Az államügyész azonban hajthatatlan maradt s így az ítéletnek végre kellett hajtatnia. Molnárt szelid és csendes embernek ösmerte mindenki s a fogházi felügyelőszék is csak jót mondhatott róla. Az amerikai törvények azonban kérielhetetlen szigorral járnak el s így Molnárnak sem volt menekvése. Utolsó napján magához kívánta lelkiatyját, Harsányi ref. lelkészt Clevelandból, a ki el is ment hozzá, részesítette az urvacsora szentségében s utolsó perczéig vele maradt, imádkozván vele. Kissé sápadtan, de nyugodtan állott a bitó alá, majd megcsókolván lelkészének kezét, elbucszott barátjaitól. A „guardian” intésére szétválván lábai alatt a deszka, alázuhan a mélységbe s 13 percnyi szenvedés után megszűnt élni. Az angolok mély vallásosságát mutatja, hogy a kivégzés alatt az összes jelenvolt fogházfelügyelői személyzet és az újságírók leborulva imádkoztak a magyar lelkészszel a szerencsétlen honfitárs lelki üdvéért. Utolsó szavai voltak: „Tisztelesen dőlj a tyám, köszönöm, hogy eljött.”

— Szándékolatlan bigámia. Oroszországban történt a múlt évben, hogy a kisenvevei kórházba két örült asszonyt szállítottak be. A fölvetelnél véletlenül elcserélték igazoló okmányait s mikor az egyik közülök meghalt, a másiknak férjét értesítették felesége elhunytáról. Az özvegy férj a gyászidő letelte után újra megházasodott. Elképzelhető, mekkora volt az új párnak a meglepetése, mikor a holtak vélt első feleség, aki időközben felgyógyult, egyszerre csak otthon termett. A falu népe az elhunyt árnyának tartotta őt s a rendőrségnek közbe kellett lépnie, hogy husból és vérből való állapotát elismerjék.

— Újabb prehisztorikus leletek Pozsonyban. A pozsonyvidéki prehisztorikus leletek, melyek a német tudósok figyelmét is fölkellették, ismét szaporodtak. Az archeológiával foglalkozó récsai evang. lelkész Polevkovics Ferencz a község vidékén kőcsoportokra talált, melyek egészen mohával vannak belepve. E táblaalakú kővek is hosszukásak, mint a feketehegy melletti és rajtuk „rund” alakú jegyek vannak. A nép már régen ismerte e kőveket és naivitásában Ördög ágyának, ördögasztalnak stb. nevezte el.

— A „Bajazzók” hőse él. Nagy port vert föl az a pör, a mely Catulle Mendés és Leoncavallo között folyt a „Bajazzók” librettójának a szerzősége miatt. Mendés belátta, hogy nem volt igaza, visszalépett a pertől és — mint már megirtuk — még a perköltségeket is fizeti. A Bajazzók-ra vonatkozólag egyik berlini lap rendkívül érdekes levelet kapott Milánóból. Ebből kitűnik, hogy Leoncavallo darabja valóságos megtörtént tényen alapul, sőt Canio, a bajazzo, a Montaltóban lefolyt dráma hőse ma is életben van. Sonzogno, az ösmertes milánói kiadó a napokban a következő levelet kapta:

„Montalto Uffugo, Villa Pianette, 1895. június 24.

Tisztelt Sonzogno ur! Olvastam a lapokban annak a pörnek a hírét, melyet Catulle Mendés ur indított ön ellen, Leoncavallo „Pagliacci”-jének librettója miatt. Az igazság érdekében nem mulaszthatom el tudatni önnek, hogy az a dráma, mely Leoncavallo operájának megírására inspirálta, csakugyan megtörtént itt Montaltóban (Cosenzai tartomány), ahol Leoncavallo apja bíró volt. A „Pagliacci” szerzőjére annál nagyobb benyomást gyakorolhatott ez az eset, mert a meggyilkolt szerető abban az időben Leoncavallo atyjának szolgálatában állt. Schiapelli Gaetanonak hívták éppen a fiatal Leoncavalloval, a maes-

troval volt a montaltoi kis színházban, mikor kihivatták s valaki leszurta. A gyilkos: Giovanni d'Alexandro letöltötte a raszabott börtönbüntetést s most nővérel együtt nálam szolgál. Ha tanuvalomásukra szükség lenne, szívesen bocsátom őket az ön rendelkezésére. Tiszteletteljes üdvözléssel:

Chiara Sprovieri De Tusco bárónő.

**Ma csütörtökön, július hó 11-én
Dobránszky
kerthelyiségében
a 33. gyalogezred**

Herkulesfürdőről haza érkezett
teljes zenekara
HANGVERSENYT
rendez. 363
Kezdete 7 órakor. Bemenet 20 kr.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi kereskedő ifjak körének nagy vizsgálmi bizottságát ma ülésre hívja össze (Pölzl kávéház) Létán János vizsgálmi bizottsági elnök.

TANÜGY.

(—) Fölvétel a tanítóképző intézetbe. Az aradi állami tanítóképző intézetbe a felvételt a jövő iskolai évre augusztus 25-ik lehet folyamodni. Az I-ső osztályra jelentkezhetnek a kik valamely középiskola négy osztályát elvégezték. Kevesebb előképességgel bírók augusztus 29. és 30-ikán fölvételi vizsgálatot tehetnek. A fölvételi vizsgálat tárgyai magyarnyelv szóban és írásban, történelem, földrajz és mennyiségtan, melyekből a középiskola négy osztályának megfelelő ösmerral kell a folyamodóknak birniok. Az intézet évenként 4000 forint állami segélyt oszt ki a szegényebb sorsú jó tanulóknak közt. Körülbelül ugyanakkora összegnek felel meg, melyet azok a tanulók szereznek, kiket a tanári kar az intézettel összenőtt előkelő társadalom gyermekeihez házi tanítókul ajánl. Az aradi társadalom így évenként nagy anyagi és erkölcsi tőkével járul hozzá a leendő tanítók kiképzéséhez.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

* Szalai-Baróti „Magyar Nemzet Története” 17-ik füzeté most jelent meg. Ezen füzettel a nagyértékű mű első kötete immár teljes, csupán a czimlap és tartalom-jegyzék hiányzik még, melyek a legközelebbi füzetekkel jönnek. A most megjelent 17-ik füzet három műmellékletet és 22 szövegbe nyomott illusztrációt hoz; a műmellékletek; Pannonia és Dácia térképe Atilla és Leó pápa, Murány ostroma mind-megannyi részére válik az amugyis értékes munkának. A szöveg közé nyomott illusztrációk a következők: A königsbergi töredék. Anonymus, Béla király névtelen jegyzője krónikájának első lapja, Krónika író barát, A pécsi székesegyház alaprajza. A pécsi székesegyház a déli oldalról tekintve. A jáki templom. A jáki templom alaprajza. A gyulafehérvári székesegyház. Részlet a Gyulafehérvári székesegyház portáljáról. A zsámbéki templom oldal nézve. A zsámbéki templom homlokzata. Domborművi részletek a pécsi a templomból. Oszlopfő a bényei templomból. Dombormű a Gyulafehérvári székesegyház fölött. Domborművek a jáki templom. A jáki templom kapuja. Részlet a jáki templomról. Oszlopfők a horpácsi templomban. Apostoiok képe a Veszprémi Gizella kápolnában. Falfestményrészlet a velemési (Vasm.) templomból. Részlet a zsegrai templom falfestményeiből. A füzet szövegtartalma folytatása a már előbb közölt „Köz és műveltségi állapotok az Árpád-házi királyok idejében”, melyet Dr. Baróti Lajos ír. A magyar nemzet történetére füzetünkintn 30 krral előfizetést elfogad a L a m-

p e l R. (Wodiauer F. és fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedés Budapest Andrassy-ut 21.

* Az 1848—49-iki magyar szabadságharc története című nagy munkából most jelent meg a 39-ik füzet, amelyben Gracza György a magyar honvédsereg felszerelését mondja el igen érdekesen. E füzetben van emondva a magyar nők szereplése a szabadságharcban. Ez is egyik gyönyörű részlete a jeles munkának. A füzet képei a következők: Huszártársoly, Rózsa Sándor, Tiszti dolmány a károlyi huszárezredben, Orosz tábor. Vasasnémet mellvértje. Jelenet a kápolnai csatából. Az isaszegi csata térképe, A honvédsereg átvonulása a Kárpátokon, Vasasnémet sisakja, Részlet a schwehāti útközéből, Komáromvár ágyuztatása, Csata Aradnál 1849. febr. 26-án

TÁVIRATOK.

Az izraelita hitközségek anyakönyvvezetői.

Budapest, július 10. (Saját tud. táv.) A „Bud. Tud.” jelenti: A vallás és közoktatásügyi miniszter az izraelita hitközségek, valamint az alkalmazott anyakönyvvezető rabbik és rabbihelyettesek állásai tekintetében azon álláspontot megerősítette, melyet az izraeliták országos irodája ezen ügyekben elfoglalt. A miniszter rendeletben közli az irodával, hogy az 1895. évi 1924. és az 1888. évi 1191. elnöki szám alatt kiadott szabályrendeletke érvénye az állami anyakönyvvezetés életbelépésével meg nem szűnik, hogy tehát az izraelita hitközségek területkörei és a főkhitközségekhez való viszonyaik úgy mint fentebbi szabályrendeletek alapján megállapítottak, továbbra is érintetlenül maradnak, s az anyakönyvvezetők jogai és fizetésej csorbát nem szenvedhetnek.

A fővárosi szemét.

Budapest, július 10. (Saj. tud. táv.) Ismeretes dolog, hogy Vázsonyi Vilmos főv. biz. tag kint járt a főváros szemételepén; ahol megverték. Ezt az ügyet interpelláció alakjában is előterjesztette a városnál. Most a megye részéről vizsgálták meg a hirhedt' szemétkérdést és remélik, hogy a vállalkozó cég rovására dől el. A vállalkozó — ifj. Cséry.

Lövöldöző feleség.

Budapest, július 10. (Saj. tud. táv.) A Izzalmas jelenet játszódott le ma reggel öt óra tájban a keleti pályaudvar érkezési oldalának nyitott folyosóján. Tiszteességesen öltözött nő egyszerre revolvert rántott elő, s kétszer rálőtt a mellette levő levélhordóra. A golyók szerencsére nem találtak, s mire a nő még egy lövést tehetett volna, az asszonyt lefogták és átadták a rendőrségnek. Ez kiderítette, hogy az illető nő Krenkó Jánosné, a megtámadott levélhordó felesége. A levélhordó elhagyta őt és a szeretőjével él. Ez vitte a merényletre.

József főherczeg Gyulán.

Békés-Csaba, július 10. (Saj. tud. táv.) Gyulán József főherczegnek tényes fogadtatást rendeztek. Zászlóerdők, drapériák, virágkoszorúk és diadalkapu diszítik a várost. A katonai gyakorlat után Lázár alezredesnek József főherczeg azt mondta: „Kitünően viselték magukat, meg vagyok elégedve”. A főherczeg A L m á s s y Dénesnél ebédelt. Délután elutazott.

Kolerin-betegedés.

B-Csaba, július 10. (Saj. tud. táv.) Izzalmat keltett Körös-Tarcsán egy gyanus kolerin-betegedés. Az illető már jobban van.

Botrány az osztrák képviselőházban.

Bécs, július 10. (Saj. tud. távirata.) Kaltenegger pártolta a cillii tételt. Beszéde alatt a liberálisok és nemzetiségiek óriási botrányt csináltak. „Áruló! Szégyen a németekre!”-közbekiáltások hallatszottak. Az ifju csehek éles megjegyzéseket tettek. A szónok egy negyed-óraig nem beszélhetett. Hoffmann szemtelennek mondja Kalteneggert, mire elnök rendreutasítja. A tételt elfogadták.

Lovagias ügyek.

Bécs, július 10. (Saj. tud. távirata.) Mult vasárnap lovag Levitzki reichsrath-képviselő és I-länder lengyel hírlapíró közt kárparbaj folyt le, melynek folytán I-länder jobb karján sérülést szenvedett. — Ugyanezen képviselő és egy másik lengyel hírlapíró közt felmerült becsületbeli ügy írásbeli nyilatkozat útján nyert befélést.

A Diószeghi-ügy.

Przemysl, július 10. (Saj. tud. táv.) A Diószeghi-ügyben letartóztatott huszárok ellen megindított hadtörvényszéki vizsgálatot ez idő szerint azon feljebbvalók ellen folytatják, kiknek szolgálati állásukból kifolyólag kötelességük lett volna a kellő felügyeletet gyakorolni. A feljebbvalók mentsége odairányul, hogy Diószeghi őrmester kegyetlensége nem beszámítható, hanem elmezavart állapotának volt kitolyása.

Tartalékosok a bolgár határon.

Belgrád, július 10. (Saj. tud. táv.) A király kívánsága folytán az új kabinet egyik első intézkedése az lesz, hogy a tartalékosokat fegyvergyakorlatra behívja, amely a bolgár határon fog megtartatni.

Vonatösszeütközés.

Montreal, július 10. (Saj. tud. táv.) A Grand-Trunc vasuton két zarándokokkal telt vonat összeütközött. 25 ember meghalt, 30 megsebesült.

Órlási földrengés.

Pétervár, július 10. (Saját tud. táv.) A kaspi vidéken olyan nagy földrengés volt, hogy a házak bedőltek. A földrengés a vasutat is megrongálta. A lakosság elmenekült.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, július 10.

Gabonaüzlet: Buzát ma sürgősen kínáltak, a vételkegy gyenge volt s az irányzat allanyhult. Elkelt 10000 mm. 10 krral olcsóbb áron.

	mmassa	kg	frt
Tiszavidéki	150	81. ⁵	6.95
	150	81.	6.91
Pestvidéki	1300	78. ⁵	6.87 ^{1/2}
Bánáti	1000	79.	6.80
Raktároson	1860	78. ⁵	6.85
	2000	78.	6.85
	1000	77.	6.10
Zab	200	6.57 ^{1/2}	
	100	6.52 ^{1/2}	
	100	6.42 ^{1/2}	
	100	6.35	
	100	6.20	
	100	6.10	

Határidőüzlet: Amerikából érkezett ismételt igen lanya jegyzésekre nálunk is lanyhán indult az üzlet buzában s tekintettel a gyenge keresletre zárlatig lanya is maradt. Tengeri változatlanul indult s közepes forgalom mellett alig lanyhult valamit.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.50—6.52
Buza május—júniusra	6.97—6.99
Őszi rozs	5.50—5.51
Tengeri május—júniusra	4.81—4.83
Tengeri július—augusztusra	5.95—5.96
Őszi zab	5.55—5.57
Repoze	9.45—9.50

Kültöld: New-York: búzára 4^{3/4}—5, tengerire 8^{3/8}—lanyhább. **Chicago:** búzára 5^{1/8}—5^{1/4}, tengerire 1^{1/2}—lanyhább. **Páris szilárd, London és Liwepool** változatlan.

Értéktőzsdé: A tegnapi szilárd árfolyamokon indult az üzlet s közepes élénkségű forgalom mellett s meglehetősen sima prolongatiók következtében szilárdan zárult is.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	410.10
Magyar hitelrészvény	492.75
Osztrák államvasut	442.—
Rima-Murányi	295.—
Lombard	112.—

= Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok, 1895. évi július hó 9-én. Hízott sertés árak. 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli sulyban) —. krig. (páronként 300—400 kilogramm sulyban) 60.—61. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-ron felüli sulyban) 59.—60. krig. Fialat kösép (pkint 251—320 krig sulyban) 58.—59. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg-ron felüli sulyban) 57.—58. krig. 2. Magyar második: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli sulyban) —. krig. — Közép (pkint 220—280 kg-ron sulyban) —. krig. — Könnyű (pkint 220 kg-ron terjedő sulyban) —. krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg-ron felüli sulyban) 49.—50. krig. Közép (páronként 220—260 kilogramm sulyban) 49.—50. krig. — Könnyű (páronként 220 kg-ron terjedő sulyban) 48.—49. krig. Sertés létszám 1895. július hó 7-én volt készlet 80647 darab. 1895. július hó 8-án felhajtott: — darab. 1895. július 8-án elszállított 211 drb. 1895. július 9-én maradt készletben 80486 drb. — A hízottsertés üzletirányzata: Az árak változatlanok.

Szeszüzlet.

— Július 10. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 58 forint 25 krajczár, kicsinyben 58 forint 75 krajczár, per 100 liter % beleérve 35 forint fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, július 10. d. u. 5 óra.

Buza bányási új	6.70—6.95
Buza tiszavidéki	6.75—7.—
Buza pestvidéki	6.70—6.95
Buza fejmegyei	6.70—6.95
Buza bácskai	6.80—7.15
Rozs új, elsőrendű	—
Rozs új, másodrendű	—
Arpa takarmány	—
Arpa égetni való	—
Arpa sörfőzdei	—
Zab	6.15—6.20
Tengeri bányási	6.25—6.55
Tengeri másnemű	6.10—6.15
Káposzta-repoze bányási	8.75—9.—
Köles	6.—6.80
Buza márczius—április	6.52—6.55
Buza szeptember—október	6.90—6.92
Rozs szeptember—október	5.52—5.74
Tengeri május—június	4.85—4.87
Tengeri július—augusztus	5.94—5.96
Tengeri októberre	—
Zab márczius—április	—
Zab szeptember—október	5.60—5.82
Káposzta-repcze augusztus—szeptember 1894.	9.45—9.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. július 10.

Magyar aranyjárdék 4 ^{3/8} %	123.75
Magyar koronajárdék 4 ^{3/8} %	100.—
Magyar arany 4 ^{3/8} %	125.75
Magyar ezüst 4 ^{3/8} %	108.25
Magyar keleti vasut 1876.	125.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar italmegváltási kötvény	101.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	146.50
Osztrák papírjárdék	101.25
Osztrák járdék ezüst	101.25
Osztrák járdék arany	124.—
Koronajárdék	101.50
1880-iki államsorsjegyek	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1080.—
Magyar hitelbank részvény	491.—
Osztrák hitelbank részvény	408.30

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsdén.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. —

Bécs, 1895. július 10.

Magyar koronajárdék 4 ^{3/8} %	99.80
Magyar hitelrészvény	491.50
Osztrák hitelrészvény	409.50
Anglóbank részvény	178.—
Laenderbank részvény	286.75
Bécsi bankgyesületi részvény	168.80
Déli vasut részvény	112.50

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1895. évi április hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felé érkezik:	
Nagyvárad reggel	5.18	Vv. Csabáról reggel	9.10
Szolnokig d. u.	3.58	Nagyvárad este	8.42
Gyorsvonat reggel	8.18	Személyvonat reggel	6.10
Személyvonat d. e.	11.20	Személyvonat d. u.	3.55
Személyvonat este	9.40	Gyorsvonat este	6.52
Erdély felé:		Erdély felé:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Soborsinig d. u.	2.30	Gyorsvonat d. e.	8.08
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat d. e.	10.10
Gyorsvonat este	7.02	Személyvonat este	8.55
Temesvár felé:		Temesvár felé:	
Vegyesvonat reggel	6.20	Személyvonat d. e.	10.43
Vegyesvonat d. e.	11.30	Vegyesvonat d. u.	3.44
Személyvonat d. u.	5.—	Vegyesvonat este	10.55
Szeged felé:		Szeged felé:	
Személyvonat reggel	4.45	Személyvonat reggel	8.43
Személyvonat reggel	7.—	Személyvonat este	8.10
Vegyesvonat d. u.	4.10	Személyvonat éjjel	10.6
Gurahonca felé:		Gurahonca felé:	
Személyvonat reggel	6.40	Személyvonat reggel	8.03
Személyvonat d. u.	5.10	Vegyesvonat d. e.	11.46
Vegyesvonat d. u.	12.25	Személyvonat este	6.45

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. Nándor (Budapest) A kért lapszámok még akkor elfogytak, a legjobb akarattal sem szolgálhatunk velük. A beküldött bélyeget jótékony célra adjuk.

R. József (Budapest) A fönnebbi üzenetünk önnök is szól.

L. A. (Székely-Udvarhely) Köszönjük a szép tárczát; a napokban jönni fog.

Cs. J. (Borszék) Valamennyit közölni fogjuk.

R. B. (Budapest) Még nincs kezeink közt, tehát nem is küldhetjük el.

D. S. (Pankota) Helyes! Csak lássuk az elsőt.

Szolnokra. Az ottani egyetemi ifjuság táncvizigalmáról beküldött tudósítást nem közölhetjük, mert a Szolnokon végbemenő mulatságok a mi olvasóközönségünket aligha érdeklik.

Sz. Gy. (Debreczen) Legközelebb megküldjük a választ. Egyelőre annyit, hogy a jelen körülmények közt b. ajánlatára nem reflektálhatunk. Talán más alkalommal.

Több levélre és kérdézköndésre legközelebb.

VIZJELZÉS.

1895. évi július hó 10-én reggel 7 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérozón:

Észlelési állomás	Hőmérték °C	Időjárás	Vízállás	
			catimétr.	lógatagig catimétr.
Branyicska	+ 15°	felhős	+ 100	—
Gyulafehérvár	+ 17°	derült	+ 62	—
Arad	+ 17°	felhős	+ 41	—
Makó	+ 20°	derült	+ 104	—
Szeged	+ 17°	derült	+ 322	—

▲ + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
▲ — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1895. július 10.

A m. kir. felyammérnöki hivatal,

IDEGENEK NÉVSORA.

— Július 10. —

Három Király szálloda: Krausz Jakab tanító, Világos. Marosó Zoltán jegyző, Dézna. Eicher Lajos tanító, Világos.

Vasuti szálloda: Ribiczey Adám hivatalnok, Déva. Asbóth G. tanítónő, Nagyszében.

KIS LOTTO.

Prágai:

26, 15, 43, 29, 9.

Nagy-Szebeni:

80, 31, 36, 52, 74.

Feloldó szerkesztő: Vass Geza.

7448/1895. tkv. sz.

691.

Arverési hirdetményi kivonat.

A makói kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajthatónak Tlyihák Márton pitvarosi lakos végrehajtást szenvedő elleni 105 frt 44 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék a makói kir. járásbíróóság területén lévő Pitvaros község és határában fekvő a pitvarosi 266. sz. tjkönyvben A. X alatt foglalt és Tlyihák Márton tulajdonát képező ingatlanokra és pedig: a 267 hrsz. házra (263. sz. beltelekben) 800 □-öl területtel 268 frt, az 502 hrsz. 2 hold 560 □-öl területű szántóföldre (I. forduló) 353 frt, a 767 hrsz. 1 hold 1252 □-öl területű szántóföldre (II. forduló) 146 frt, a 997 hrsz. 671 □-öl területű löherésre 51 frt, az 1060 hrsz. 757 □-öl területű szántóföldre (régii törés) 129 frt, az 1357 hrsz. 791 □-öl területű szántóföldre (ujtörés) 131 frt, a 7 sorszámú 385 □-öl területű legelőre 11 frt, összesen 1083 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1895. évi augusztus hó 23-ik napján d. u. 2 óraker Pitvaros község hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 26 frt 20 krt, 35 frt 80 krt, 14 frt 60 krt, 5 frt 10 krt, 12 frt 90 krt, 13 frt 10 krt és 1 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Makói kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnál 1895. évi április hó 1-én.

Kádár

kir. aljbíró helyett

Brükk

kir. aljbíró.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

37451/1895. I. B. sz.

688.

Arlejtési hirdetmény.

A duna-tisza-körösközi alföldi tranzverzális műuton szükséges beton-műtárgyak előállítására 29762 frt 30 kr költségösszeg erejéig engedélyeztetvén, ezen munkák foganatosításának biztosítása céljából **folyó évi július hó 22-ik napjának d. e. 10 órájára** a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium I. B. szakosztályában (Albrecht-ut 1. sz.) valamint a szegedi, szolnoki, b.-gyulai és aradi államépítészeti hivataloknál zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, azt engedélyezett költségek után számítandó s az általános feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott ajánlataikat a kitűzött időpontig vagy a kereskedelemügyi miniszterium segédhivatali főigazgatójánál vagy a fentnevezett államépítészeti hivataloknál nyujtsák be.

A későbbben beérkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Ajánlatok úgy az összes műtárgyakra mint egyes csoportonként is elfogadtatnak.

A szóban forgó munkákra vonatkozó műszaki műveletek, általános feltételek és részletes határozatok a kereskedelemügyi miniszterium I. B/3. ügyosztályában (Albrecht-ut 1. sz. II. emelet) a rendes hivatalos órákban (9-től 2-ig) naponként megtekinthetők.

Budapesten, 1895. június hó 26.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.**Hazai és külföldi****Bank jelzálog Kölcsön K.**

Budapest, Kerepesi-ut 51. II. emelet 25.

40 évi 5 $\frac{1}{2}$ %, 50 évi 5% törlesztési kölcsön földbirtokra, vidéki házakra és telkekre. Malmok és gyárak 32 évre 6% amortizáció uton, házak építkezési kölcsön 50% megkezdésnél, 50% teljes felépítés után 6% kamat mellett. Személy hitel 1/4 évi törlesztésre egész 10,000 frt-ig 6 és 7% pontos lebonyolítása.

Hazai és külföldi**Bank jelzálog Kölcsön (K)**

684

Budapest, Kerepesi-ut 51.

349/1895. tlkv.

692.

Arverési hirdetményi kivonat.

A battonyai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajthatónak Hovorka István és társai végrehajtást szenvedők elleni III frt 50 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék (a battonyai kir. járásbíróóság) területén levő Tót-Bánhegyes községben fekvő, a tót-bánhegyesi 76. sz. tjkvben foglalt A+79. 317.386. s 374. hrsz. ingatlanokra 244 frtban, 147 frtban, 17 frtban és az árverést 1247 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1895. évi augusztus hó 29-ik napján délelőtt 10 óraker Tót-Bánhegyes községhez tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagyis 24 frt 40 krt, 14 frt 70 krt, 1 frt 70 krt, 124 frt 70 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Borosjenőn, a kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnál 1895. évi április 22-én.

Dr. Simon

kir. aljbíró.

5443/1895.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az 1883. évi XXXIV. törvényzikk módosításáról szóló 1890. évi XXIII. t. cz. értelmében a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémiában szervezett tisztképző tanfolyamban az 1895-96-ik tanév kezdeten betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény a nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által leküldetvén, az levéltárunkban bármikor megtekinthető.

Arad, 1895. márcz. 26-án.

A városi tanács.

11185/1895.

Hirdetmény.

Az Arad és Új-Arad, továbbá a város háza és az aradi vár között építendő új hidak ügyében a nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszterium 16983/I. 1895. számú rendeletével kitűzött pótbéjárás folyó évi augusztus hó 23-ikán délelőtt 9 óraker fog megtartatni.

Összejövetei hely Aradváros városházánál az I. emeleti kis ülésterem.

Ezen helyszíni bejárásra mindazok, akik magukat érdekelteknek tekinthetik, oly figyelemmel hivatnak meg, hogy a műszaki műveletek a polgármestéri hivatalnál a hivatalos órák alatt folyó évi augusztus 8-tól 22-ig bezárólag terjedő 15 nap alatt lesznek megtekinthetők.

Arad, 1895. június 1-én.

A városi tanács.

14023/95.

Hirdetés.

A nagym. földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 43361/95. sz. a. kelt rendelete nyomán ezen közhírré tesszük, hogy a s r tések Magyarország járványmentes és külön forgalmi korlátozások alá nem vett közsegeiből Budapestre a következő feltételek mellett szállíthatók.

1. A sertések a ferencvárosi rendező pályaudvar petroleum-raktár rakodóján rakandók ki.

2. A sertések csakis budapesti hentések számára érkehetnek, azok kocsin közvetlenül az illető hentésekhez szállítandók és megérkezésük után legkésőbb 48 óra alatt leszurandók.

Arad, 1895. július hó 2.

A városi tanács.

65120/95 szám.

Magy. kir. államvasutak.**Pályázati hirdetmény.**

Az alólírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére 1896. évi január hó 1-től egy, esetleg hat éven át több rendbeli festett bőrárúkból felmerülő tényleges szükségletnek szállítását biztosítani kívánván, ezen bőrárú szállításiára ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Hat évre csak is azok tehetnek ajánlatot, kik magukat egy a modern technika fejlettsége szerint nemcsak a szállítást képező bőrárú, hanem a keztyűiparnál használt bőrök festésére is berendezett, önálló és teljes egészet képező bürstőgyár felállítására és a gyárnak legkésőbbben 1896. évi október hó elsejéig leendő üzembe helyezésére magukat tőkésítetik, és ezen kötelezettség elvállalását az ajánlatban határozottan kijelentik. Ily ajánlatok előnyben részesülnek.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkeket előtűntető jegyzék, mely egyszerűsített ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra nemkülönb a bürstőgyár létesítésére vonatkozó részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magyar kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltár beszerzési (A V.) szakosztályainál (Budapest Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 54. ajtó sz.) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított ivenként 50 kros magy. kir. okmány bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi július hó 12-iken déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendőek és a boríték ezen külszimmel látandó el.

„Ajánlat 65120/95. számhoz.”

Bánatpénzzel az ajánlt árak egy évi értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1896. évi július hó 11-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok valamint olyanok melyek nem pontosan és részletes módozatok bemutatása mellett állítatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétetett le, nem tehetnek figyelembe.

Budapesten, 1895. év május hóban.

Az igazgatóság.**GeldDarlehen**

Auf Grundstücke, Provinzhäuser in 40 jähriger Amortisation 5 $\frac{1}{2}$ %, auf 50 Jahre 5%. Mühlen und Fabriken 3 $\frac{1}{2}$ Jahre amortisierbar 6%, auf Neubauten wird bei Beginn des Baues 50% Darlehen, bei gänzlichem Fertigwerden weitere 50% zu 6% igem Zinsfusse bewilliget. Personalkredit jeden Standes in 1/4 jähriger Tilligung 6-7% ige Zinsen, und kann bis 10,000 Gulden in Anspruch genommen werden. Näheres: Budapest Hazai és külföldi jelzálog K. Kerepesi-ut 51. II. em. 25.

Hazai és Külföldi**Bank jelzálog Kölcsön (K.)**

685

Budapest, Kerepesi-ut 51.